

УКРАЇНСЬКІ
ЗЕМЛІ В
XVI СТ.

ЛЮБЛІНСЬКА УНІЯ

- Поразки у Лівонській війні з Росією підштовхнули уряд Литви до остаточного об'єднання з Польщею.
- На спільному сеймі представників обох держав у місті Любліні 1 липня 1569 р. було проголошено унію.
- За її умовами Велике князівство Литовське об'єднувалося з Польським королівством в єдину державу — Річ Посполиту.

ТЕРИТОРІЯ РЕЧІ ПОСПОЛИТОЇ

- Після Люблінської унії до складу Польщі ввійшли воєводства: Руське (Галичина), Белзьке, Волинське, Подільське, Брацлавське, Київське.
- За Литовським князівством залишалося Брестське воєводство на Пінщині.

НАСЛІДКИ ЛЮБЛІНСЬКОЇ УНІЇ ДЛЯ УКРАЇНИ

- **Українському народові загрожувало повне національне знищення.**
- **Польські магнати і шляхта жорстоко визискували українських селян.**
- **Польський закон дозволяв феодалам карати селянина навіть смертю**
- **Українських міщан всіляко обмежували в правах.**
- **Люблінська унія зробила Україну відкритою для впливу Заходу.**

Прагнення українців вижити і продовжити подальший поступ зумовило піднесення релігійної, національної, економічної, збройної боротьби.

ЛИТОВСЬКІ СТАТУТИ

- Права феодалів на володіння землями й поневолення та закріпачення селян узаконювали державні акти — Литовські статuti 1529, 1566, 1588 рр., а також численні привілеї.

НАСЛІДКИ ЛИТОВСЬКИХ СТАТУТІВ ДЛЯ СЕЛЯН

- За Литовським статутом 1588 р. було остаточно закріпачено українське селянство. За селянами зберігалось лише право на володіння рухомим майном, необхідним для виконання повинностей на земельних наділах, якими вони користувались.

Засідання в 1588 р.

МІСТА XVI СТ.

- Поступово розбудовуються міста, які стають осередками ремесла, промислів, торгівлі, культури, політичного життя (Галич, Львів, Кам'янець-Подільський, Київ та ін.). У той же час міста втрачають український характер. Основною масою їх мешканців стають поляки, євреї, німці. У містах були резиденції великокнязівських старост, будинки панів, військові залоги. Міста-фортеці іноді ставали центрами володінь магнатів. У XIV—XVII ст. магдебурзьке право одержали Львів, Кам'янець-Подільський, Кременець, Луцьк, Чернігів та інші міста.

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМІСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

- Соціально-економічний та суспільно-політичний розвиток України у другій половині XVI ст. та посилення гніту формують національну свідомість українського народу, ведуть до його національного пробудження.

БЕРЕСТЕЙСЬКА УНІЯ

- У 1596 р. в Бресті (Бересті) було скликано з'їзд прихильників унії і проголошено союз із католицькою церквою.
- Польський уряд оголосив унію обов'язковою для всіх православних Речі Посполитої. Своїм главою уніати визнали римського папу, але зберегли в уніатській церкві слов'янську мову та обряди православної церкви
- Духовенство отримувало від литовських князів та польських королів грамоти на володіння землями і селянами.

БЕРЕСТЕЙСЬКА УНІЯ

- Берестейська унія – це об'єднання православної Берестейська унія – це об'єднання православної і католицької церкви з ініціативи частини українського православного духовенства при підтримці польських єзуїтських кіл.
 - Основна ідея Берестейської унії – рівноправне об'єднання двох християнських церков, збереження православних обрядів, національної мови, зрівняння прав католиків і православних.
- Берестейська унія та опозиція проти неї розкололи суспільство на три церкви: православну, католицьку і уніатську (греко-католицьку), розділили пізніше українські землі на лівобережні і правобережні;

НАСЛІДКИ БЕРЕСТЕЙСЬКОЇ УНІЇ

Негативні наслідки

Ця угода сприяла:

- а) посиленню польської експансії) посиленню польської експансії на українські землі, наступу католицизму;
- б) полонізації (ополяченню) української знаті;
- в) покріпаченню селян, що було остаточно затверджено Литовським статутом 1588 р., який увів 20-річний термін піймання селян-утікачів і надав право шляхтичам самим установлювати всі повинності, розпоряджатися селянським життям і майном.

До позитивних наслідків унії можна віднести:

- а) зближення українських земель із західноєвропейською культурою) зближення українських земель із західноєвропейською культурою: через Польщу до України потрапляли ідеї Відродження, Реформації та Контрреформації; поширювалася західноєвропейська система освіти: українці навчалися в європейських університетах, прилучалися там до західноєвропейських наукових і художніх ідей, збагачували ними рідну культуру;
- б) могутнє піднесення культурно-просвітницького руху, що сприяв народженню та розвитку української національної самосвідомості; за відсутності держави культура залишалася єдиною сферою, у якій українці могли захистити свою самобутність.

БРАТСТВА В УКРАЇНІ

- Визначну роль у політичному і культурному житті відігравали братства (особливо після Берестейської унії") — громадські спілки православного українського населення: міщан, духовенства, шляхти, козаків. Вони протистояли наступу католицизму й уніатства, національним утискам.

В Україні перше братство разом із школою і друкарнею з'явилося у Львові (1586 р.). Воно збудувало церкву, заснувало тут першу українську гімназію.

Братство Львівське Крестъ Христовъ за гербъ маєтъ

